

Sygn. akt II Ca 159/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział II Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: **SSO Mariusz Broda**

Sędziowie: **SO Marek Boniecki**

SO Cezary Klepacz (spr.)

Protokolant: protokolant sądowy Agnieszka Baran

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 kwietnia 2014 r. w Kielcach

sprawy z powództwa Z. S.

przeciwko D. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Jędrzejowie z dnia 3 grudnia 2013 r., sygn. akt I C 311/13

zmienia zaskarżony wyrok w całości i zasądza od D. K. na rzecz Z. S. kwotę 7.028,78 (siedem tysięcy dwadzieścia osiem 78/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 9 sierpnia 2013 r. do dnia zapłaty; oddala powództwo i apelację w pozostałej części; nakazuje pobrać od D. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jędrzejowie kwotę 704 (siedemset cztery) złote tytułem kosztów sądowych; odstępuje od obciążania powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi w pozostałej części.

Sygn. akt II Ca 159/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2013 r., wydanym w sprawie I C 311/13, Sąd Rejonowy w Jędrzejowie oddalił powództwo Z. S. przeciwko komornikowi sądowemu przy tym Sądzie D. K. o zapłatę kwoty 13.531,38 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem bezpodstawnie pobranych alimentów.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 23 września 2011 r. J. S., działający przez przedstawiciela ustawowego M. S., złożył u komornika sądowego D. K. wniosek o wszczęcie i prowadzenie egzekucji alimentów, należnych za czas od 23 września 2008 r. Wierzyciel przedłożył zaopatrzonej w klauzulę wykonalności wyrok Sądu Rejonowego w Jędrzejowie Wydział III Rodzinny i Nieletnich z dnia 20 marca 2007 r., sygn. akt III RC 24/07, zgodnie z którym Z. S. zobowiązany był do zapłaty tytułem alimentów „20% miesięcznego wynagrodzenia netto, nie mniej niż 300 zł miesięcznie”. Dłużnik w okresie od 23 września 2008 r. do czerwca 2011 roku dokonywał na rzecz wierzyciela wpłat po 350 zł miesięcznie. Z tytułu wynagrodzenia netto ze stosunku pracy w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) uzyskał on od 23 września 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. kwotę 6.474,02, w 2009 r. – 26.951,41 zł, w 2010 r. – 26.945,72 zł, a w 2011 r. – 27.317,06 zł. Natomiast z tytułu świadczeń netto z ZUS powód uzyskał od 1 listopada 2008 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. – kwotę 14.569,84 zł, w 2010 r. – 15.941 zł, a w 2011 r. – 12.343,46 zł. Komornik D. K., tytułem alimentów, ściągnął od Z. S. do lipca 2013 r. kwotę 20.120,70 zł.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, żądanie pozwu nie zostało udowodnione. Komornik działał na wniosek wierzyciela, w oparciu o tytuł wykonawczy. Wynagrodzenie jest co prawda świadczeniem ekwiwalentnym, ale organ egzekucyjny uzyskał z Wydziału Rodzinnego Sądu informację, że przez pojęcie „wynagrodzenie” zawarte w tytule wykonawczym należy rozumieć także świadczenie emerytalno-rentowe. Na powódzie ciążył obowiązek wykazania bezprawności działania, a brak wyjaśnienia tej wątpliwości obciąża jego. Brak interpretacji wyroku skutkuje brakiem wykazania bezprawności działania. Ponadto powód nie wykazał, że na skutek działania komornika w jego majątku powstała szkoda.

Od tego wyroku apelację wywiódł Z. S., zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, art. 140 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, art. 352, 354, 394 § 1 pkt 1 k.p.c., a także innych przepisów prawa materialnego i procesowego, sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany materiał dowodowy, niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy oraz rażące naruszenie ważnych interesów skarżącego.

Wskazując na to, powód wniósł o zmianę wyroku i ustalenie aktualnej wysokości jego zobowiązania alimentacyjnego wynikającego z wyroku Sądu Rejonowego w Jędrzejowie z dnia 20 marca 2007 r., sygn. akt III RC 24/07 oraz zasądzenie od pozwanego kwoty 13.531,38 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, ewentualnie o uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest częściowo zasadna.

Na wstępie należy zauważyć, że sprawa w zakresie objętym punktem pierwszym pozwu została przekazany wg właściwości do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Jędrzejowie (k.22v., 30), a więc na podstawie czynności o charakterze organizacyjno-administracyjnym, która nie podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia, zaś zawarty w punkcie drugim pozwu wniosek o zabezpieczenie został rozstrzygnięty prawomocnie postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 9 października 2013 r. (zażalenie na to orzeczenie, złożone przez Z. S., zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 15 kwietnia 2014 r., sygn.. akt II Cz 204/14).

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 23 ust 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. nr 231, poz. 1376 z późn. zm.), podnieść należy, iż dla przypisania komornikowi sądowemu odpowiedzialności odszkodowawczej miarodajne są ogólne przesłanki odpowiedzialności deliktowej. Warunkiem koniecznym tej odpowiedzialności jest zatem łączne spełnienie następujących przesłanek: wystąpienia szkody, zdarzenia wyrządzającego szkodę i adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą a zdarzeniem ją powodującym. W konsekwencji uznać należy, iż przesłanka bezprawności oznacza naruszenie przez komornika przepisów prawa, przy czym chodzi tu o takie naruszenie, które stanowiło warunek konieczny powstania szkody i którego normalnym następstwem w danych okolicznościach jest powstanie szkody (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., III CSK 243/09, LEX nr 852665; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 grudnia 2010 r., I A Ca 925/10, LEX nr 898665). Termin „zachowanie niezgodne z prawem” należy rozumieć jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej.

Egzekucja w sprawie o sygn. akt Kmp 22/11 prowadzona była na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Jędrzejowie z dnia 20 marca 2007 r., sygn. akt III RC 24/07, którym alimenty należne J. S. od Z. S. zostały podwyższone od dnia 25 stycznia 2007 r. z kwoty po 200 zł miesięcznie do wysokości 20% miesięcznego wynagrodzenia netto, nie mniej niż 300 zł miesięcznie, z ustaleniem płatności do 15. dnia każdego miesiąca, wraz z odsetkami ustawowymi na wypadek opóźnienia w zapłacie.

Poczynając od 23 września 2008 r., tj. daty wskazanej we wniosku egzekucyjnym (k.1 akt sprawy Kmp 22/11), aż do 31 grudnia 2011 r. Z. S. pobrał z tytułu wynagrodzenia netto wynikającego ze stosunku pracy w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w J. łączną kwotę 87.688,21 zł, zgodnie z ustaleniami Sądu Rejonowego (k.36), poczynionymi na podstawie informacji uzyskanej przez komornika z zakładu pracy dłużnika (k.85 akt sprawy egzekucyjnej), a zatem należne alimenty za ten okres wynoszą 17.537,64 zł (87.688,21 x 20%). Tymczasem Z. S. płacił alimenty w kwocie po 350 zł, a od lipca 2011 r. zaprzestał w ogóle ich płacenia, co spowodowało wszczęcie przeciwko niemu egzekucji. Już w jej trakcie, dnia 24 października 2011 r. wpłacił kwotę 425,23 zł, a w dniach 15 listopada i 15 grudnia 2011 r. – kwoty po 300 zł, co łącznie w tym okresie daje kwotę 12.925,23 zł. Do zapłaty pozostawała zatem różnica w kwocie 4.612,41 zł.

Określenie w tytule egzekucyjnym wysokości alimentów jako procentowej części wynagrodzenia netto dłużnika nie odnosi się do świadczenia emerytalnego Z. S.. Obowiązek wynikający z tytułu wykonawczego należy interpretować ściśle, a nie rozszerzająco. Nie ulega zaś wątpliwości, że wynagrodzenie jest zupełnie innym świadczeniem niż emerytura czy renta. Wątpliwości w tym zakresie miał sam komornik, występując do Sądu Rejonowego o dokonanie wykładni punktu I tytułu wykonawczego odnośnie sformułowania „do wysokości 20% miesięcznego wynagrodzenia netto”, to jest, czy egzekucja może być prowadzona ze świadczeń emerytalno-rentowych dłużnika (k.146 akt Kmp 22/11). Pismo z dnia 7 listopada 2012 roku, jakie otrzymał w odpowiedzi, zawierające stwierdzenie, że przez sformułowanie „miesięczne wynagrodzenie netto” należy rozumieć także świadczenie emerytalno-rentowe dłużnika (k.147 akt egzekucyjnych), nie ma prawnego znaczenia w sprawie. Zostało ono podpisane jedynie przez sekretarza sądowego, nie spełnia żadnych wymogów określonych przez art. 352 k.p.c., stanowiący, że sąd, który wydał wyrok, rozstrzyga postanowieniem wątpliwości co do jego treści. Skoro takie orzeczenie nie zostało wydane, to nie można uznać, że Sąd Rejonowy dokonał prawomocnej wykładni swojego wyroku, na podstawie którego prowadzona była egzekucja alimentów, a zatem brak było podstaw do uznania, że przedstawiony przez wierzyciela tytuł wykonawczy uprawnia do prowadzenia egzekucji alimentów w wysokości 20% świadczenia emerytalnego Z. S.. Egzekucja należności w takiej kwocie była zatem bezprawna.

W objętym żądaniem okresie od sierpnia 2012 r. do lipca 2013 r. komornik sądowy ściągnął od dłużnika kwotę 15.952,29 zł, co wynika z przedstawionej przez D. K. karty rozliczeniowej. Zgodnie zaś z przedstawionymi wcześniej wycenieniami, komornik powinien ściągnąć kwotę 4.612,41 zł, stanowiącą różnicę pomiędzy alimentami zapłaconymi przez Z. S. w okresie od 23 września 2008 r. do 31 grudnia 2011 r., a należnymi alimentami, wynikającymi z otrzymanego w tym czasie przez dłużnika wynagrodzenia za pracę, powiększoną o opłatę egzekucyjną od tej kwoty w wysokości 8%, zgodnie z art. 49 ust. 1 cyt. ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, tj. 369 zł oraz kwotę 3.600 zł tytułem bieżących alimentów (12 miesięcy x 300 zł) i 288 zł tytułem opłaty egzekucyjnej (300 zł x 8% x 12 miesięcy), a także kwotę 54,10 zł tytułem wydatków poniesionych w tym okresie na podstawie art. 39 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 i 8 powołanej ustawy, zgodnie z kartą rozliczeniową przedstawioną przez komornika, czyli łącznie 8.923,51 zł. Oznacza to, że komornik wyegzekwował od dłużnika nienależnie kwotę 7.028,78 zł, która stanowi poniesioną przez powoda szkodę, za którą komornik sądowy odpowiada na podstawie powołanego wcześniej art. 23 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Mając to na względzie, na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmieniono zaskarżony wyrok w całości i zasądzono od D. K. na rzecz Z. S. kwotę 7.028,78 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, bowiem w tym dniu szkoda już powstała (art. 481 § 1 i 2 k.c.).

Oddalono powództwo w pozostałej części, gdyż nie zostało wykazane, by komornik niezasadnie pobrał od powoda kwotę wyższą niż wskazana, w szczególności nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 140 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 z późn. zm.), bowiem potrącenia ze świadczenia emerytalnego dłużnika w określonej kwocie dokonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a zatem to on jest odpowiedzialny za to, by potrącenie nie przekraczało 60% miesięcznego świadczenia, przy czym tak określona wysokość możliwego do dokonania potrącenia odnosi się to do kwoty brutto samego świadczenia.

W tym zakresie oddalono zatem apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

Ponieważ powództwo zostało uwzględnione w około 52%, to na mocy art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. nr 90, poz. 594 z późn. zm.) w zw. z art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. nakazano pobrać od D. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jędrzejowie kwotę 704 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, tj. opłaty od pozwu i apelacji, należnych w łącznej kwocie 1.354 zł.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ostatnio powołanej ustawy odstąpiono od obciążania powoda kosztami sądowymi, należnymi od niego w pozostałej części, zgodnie z art. 113 ust. 2 pkt 1, gdyż przemawia za tym sytuacja majątkowa Z. S., a także rodzaj dochodzonego roszczenia, przy uwzględnieniu, że jednoznaczne ustalenie wysokości poniesionej szkody możliwe było dopiero w toku postępowania sądowego.

SSO M. Broda SSO M. Boniecki SSO C. Klepacz